

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ DERGİSİ

Ed

Milli Eğitim Kahramanı Merhum Mustafa Necati

OCAK 1947 SAYI: - 168

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

Ocak

1947

Sayı: - 168

RAHMETLİ NECATİ

Yazan: Balıkesir Valisi Fazlı Güleç

İzmir maiyet memurluğuna tayin edildiğim zaman yirmi iki yaşında bir gençtim. O zamanlar orada sayısı on yediyi bulan bu maiyet memurları boş zamanlarını okullarda öğretmenliğe harcarlardı. Yıl 1913 tü.

Bir gün şark özel okulunda öğretmen olan, rahmete karışmış bir arkadaşım, beni kendi okulunda bir öğle yemeğine davetlemişti.

Müdür odasında benden daha genç iki arkadaşla karşılaştım: Biri müdür (rahmetli Necati) biri muavini (rahmetli Vasıf Çınar) dı.

Vasıf'ın çok konuşmasına karşılık Necati çok az konuşurdu. İkisi de zeki gençlerdi. Bunlarla tanıştığımız dakikadan itibaren kırk yıllık ahbap gibi olduk.

Yemeği hep beraber yerken çok tatlı fıkralarla gülüştük.

Tekellüfsüz, şahsiyeti içindeki müstesna kavrayışı ve nazif nazarlariyle intikal sür'atine bakınca Necati'nin ve zekâsiyle cür'etine bakarak Vasıf'ın geleceğin mühim varlıkları olacağını kestirmek çok kabildi.

Eğer ben bu günkü tecrübemin sahibi olsaydım.

Fakat o günkü taze varlığım bunları anlamak değil; hatıra getirmekten bile uzaktı.

Dört aylık maiyet memurluğu süresinde hep güleç simalarla selâmlaştık. Bu selâmlaşma muhtelif vesilelerle dâima devam etti durdu ve her defasında gönül bağlarını biraz daha sağlamlaştırdı.

İstiklâl savaşından sonra Mustafa Necati'yi iskân vekili olarak gördüm. Biraz sonra da Adliye vekili ve daha sonra Maarif vekili olarak.

O makamlarda iken onu ilk gördüğüm günde ve ondan sonra bana gösterdiği yakınlık içinde buldum. Hitaplarında samimî

muamelelerinde samimî, her şeyde samimî idi. Marif vekili iken ben de mülkiye müfettişi olarak Ankaraya gitmişim. Onu ziyaret etmek istiyordum; fakat nedense bana bu iş biraz merasimli ve dolayısıyla külfetli geldiğinden bir türlü yapamadım.

Bir gün yolda bana tesadüf etti: Fazlı nerede kaldın, neden görüşemiyoruz, ben seni halâ gelmedi diye merak ettim.

Dedi. Cevap olarak: Tasdiden çekindim diyebildim.

Manâlı bir bakışla yüzüme baktı gözlerinde (demek resmî konuşacağız) gibi ifade okunuyordu. Ve hiç bir şey demeden yarın saat dörtte vekâlette beklerim dedi.

Makam gururu hiç onun yanına uğramamıştı. Sevdiği arkadaşları kim olursa olsun onu hep eski bıraktıkları durumda bulmuşlardı.

M. Necatinin içinde sade bir düşüncesi vardı: Vatan.

İzmir işgalinde onun reddi ilhak cemiyetiyle beraber cephe yanına kâh gazeteci gâh gönüllü olarak sürükliyen hep vatan aşkıydı.

Necati. kimseyi incitmezdi, her kese iyilik etmek isterdi. Bu duyguları ivazsızdı, sırf insanlık duygusuydu.

Elinden gelse yurdun her eksikliğini ilâhi bir kudretle bir saniyede tamamlamak isterdi.

Hususî muhabbetlerinde de hep vatani ve milleti düşünür, ona bir fayda sağlamak isterdi.

Talihsizlik ondadır ki; onu daha çok hizmetler bekliyecek çağda kayıp ettik.

Tesellimiz gönlümüzdeki temiz hatırası olacaktır.

O hatıraya daima saygı göstermek yaşıdıkça ödevimizdir.

Büyük Hemşehrim Rahmetli Necati

Balıkesir Vali Muavini
NAMI ÜNAL

Tarihi bir ailenin evladı olan (Dört asır evvel Türkistandan gelen Ahmet han neslindendir.) Bir çok generaller ve devlet adamı yetiştirmekle diğer vatan parçaları gibi millî mefahirimiz arasında yer alan Darendenin 21 yıl önce sevgi ve saygısını getirdiğim ve emrinde çalıştığım, irfan aleminin inkılâp-

çı bakanı ve eşsiz hamisi Mustafa Necati hakkında yazı yazmak ve söz söylemek benim için çetin bir konudur.

Onun insan ve cömert ruhu, istisnasız Türk çocuklarına sırf hizmet için yaratılmıştır.

Görüşüğüm zaman bana da mühim bir vilâyetin maarif müdürlüğünü (millî eğitim) müdürlüğünü teklif etti. Yüksek tahsilim olmadığından okumak istediğimi anlayınca bakanlığında ki memur devamının memnuiyetine rağmen hukuk fakültesinin kapısını diğer arkadaşlarımla birlikte bize de açmakla en büyük iyiliği yaptı.

Gerek bu bakımdan ve gerekse hemşehrilik ilgisi ister istemez tarafsız kalmama imkân bırakmamaktır. Fakat Kaynak mecmuasını çıkaranlara söz verdiğim için bu şartları da karalamağa mecburum.

Millî kuvvetlerin daha bidayette İzmir ve Balıkesirde kahramanlarımız arasında Necatinin de gür sesinin yükseldiğini hepimiz biliyoruz. Bergama, Akhisar cephe-lerinde sağ olan kardeşi Bürhaniye kaymakamı Hüsnü Uğurel ile hemşehrisi Savaştepe Bulgureu efe ile çalışmıştır.

Valilik muavinliğinde görev alalıdan beri içinde bulunduğum bu şirin şehirde mefkûre arkadaşı merhum Vâsîf Çınarla çıkardığı (İzmire Doğru) adlı gazetesinin halen gönüllerde yaşadığını anlıyor, ateşli hitabelerine saha olan, gezip dolaştığı bu meydanlarda daima kendini anmaktan nefsimi alamıyorum.

Hassaten adını taşıyan Eğitim Enstitüsü'nü ziyaretimde çok tahassüs ve heyecan duydum. Konuşmalarımız arasında, okulun tecrübeli müdürü rahmetlinin hayatı hakkında öğrencilerine bir söylev vermekliğim için

ricada bulunduğu zaman düşündüm. Gözlerim derhal duvarda asılı olan ve çok beğendiği fotoğraflarından (bir tanesini de Darendede ecdat kütüphanesine adı ile yazıp verdiği ve elimle gönderdiğim pozlarından) bir aynına ilişti. İçim sızlıyarak pek alâ memnuniyetle kabul ediyorum dedim.

Acıklı ölümünün 18 inci yıl dönümüne tam bir hafta kalmıştı. Halkevinde yine müdür Bay Şahap Nazmiyle karşılaştım. Bana vadimi hatırlattı. Bu sırada o zamanki çalışkan başkan Cevdet Demiray'ın müsaade ederseniz halkevimizde yapalım demesile daha uygun bularak programlı bir Necati gecesi yaşatılmasına karar verdik. Küçük büyük, kadın, erkek yüzlerce kadirşinas Balıkesirliler, memurlarımız ve Eğitim öğrencileri toplantıda hazır bulundu.

Harf seferberliğinin ilânı gününde rah-

Nazmi Ünal, Necati hakkında konuşuyor

meti rahmana kavuşan şehit Necati'nin ruhuna hürmeten orduyu temsilen kıymetli komutan korgeneral Hakkı Akoğuz da iştirak etmişti.

O günlerde mezunen İstanbulda bulunduğundan sayın valimiz bay Fazlı Güleç çok samimi hatıralarını mecmuanın ilk sahifesinde veciz bir surette ifade etmekle teselli buldular. Şu sözleri Necatinin ağzından sık sık dinlerdik. (29 kânunsani benim en büyük bayramım olacaktır.) der ve bir çocuk gibi heyecanlanırdı. Kıvanç ve sevinçle beklediği bu bayram gününün törenine ne yazık ki; pek genç çağında ölümü kimsenin kendisine yakıştırmadığı tabutile katıldı. Ne hazine bir tesadüf; ki bu kahraman inkılâp ve mefkûre çocuğunu ecel elimizden o gün alıp götürdü. Yep yeni bir devrim zaferi için şahlanan şanlı bayrak beklenmiyen bu kara haber karşısında derhal yarıya indi.

Şu suretle çeşitli zafer ve devrimlere mihrak olan güzel Ankara baştan başa mateme bürünmüş ve mini mini yavrularının durumları teselli kabul etmez bir hal almıştı. Ve âlet binasına sığmayan o levent vücut mezara ve ebedî istirahatine tevdi olunurken millî Şefimiz İnönü'nün hitabeleri her kesi ağlattı.

(Arkadaşlar Necatinin anlı beneksizdir. Necati.. Gözlerin açık gitmesin dileklerin yerine getirilecektir) Sözleriyle çok bağlı bulunduğu ve saydığı o zamanki hükümet şefinden ruhu en büyük takdisi gördü. Bunun içindir ki ona şehit Necati diyor ve şayet ifrata gidiyorsam daha başlangıçta tebarüz ettirdiğim gibi tarafsız olamayışma hamlolunmasını diliyorum.

İşte kısa cümlelerle izaha çalıştığım rahmetlinin ihtifali Ankarada böyle yapıldı.

Hazırlanan gecesinde de bütün Balıkesirlilerin hissiyatına tercüman olarak konuşan ve sahneyi onun hayatını canlandıracak bir suretle tertikliyen halkevi başkanına, arkadaşlarıma, Balıkesir halkına, öğrencilerimize burada da şükranlarımızı tekrarlamayı bir hemşehrilik ve meslek borcu biliyorum.

Dinleyicilerim, İstirabımın derecesini merhumun hüznü ve teessür ifade eden ha-

ÇİĞ

O gün dağlar uyumuştur.
Ve ne o'du ise uykuda oldu.

Anaların sütü kadar temiz ve beyazdı dağlar,

Mavi alınlarını kirletmek istemezlerdi

Uyku en genç dağın rüyasına, soyunup girdiği anda alın yazıları okundu dağların.

Vadiler, yassılaşıp semaya baktılar. Görüş tesirleri menzile yetmedi.

Yukarıdan aşağıya bakılmış olsa başları dönerdi.

Yer yüzü sitem etti ve;

(Greenin allahı.. bize ne kadar uzak sını) türküsünü mırıldandı

Ve uyku en genç dağın koynunda kımıldadı..

Ve ne o'du ise bu anda oldu

Yer yüzünün ağzı kapanmıştı.

Hamit Salih Asyalı

yatını anlattığım zaman nemle gözlerimden okumuşlardır.

Hayatına ait hatırat ve malumatı burada tamamen yazmama mecmuanın hacmi müsait değildir. Ancak itirafa mecburum ki gecesinde de ölümünün yakından görüp tanıdığım bütün acılarımı duydum ve onun tap taze hayatı sayısız meziyetleri birer birer gözümün önünden gelip geçti. Ve manevî tesirleri arasında saatlarca üzüldüm kaldım.

Bize düşen tek vazife onun hayat ve hatıratını deima yaşatmaktır. Aziz ruhuna da ulu Tanrıdan mağferet dilerim.

Nami Ünal

İnkilapçı Necati

Yazan: Vehbi Cem Aşkun

Bundan 18 yıl evvel büyük maarifçi Mustafa Necatiyi kaybetmiştik. O, İnkilâp Türkiye'sinin Millî Eğitiminde adı her zaman saygıyla anılacak bir inkilâpçıdır.

Necatiye kadar, öğretmenlik çok sı-
lık bir meslekti. Ona lâyık olduğu kı-
ymeti veren ve lügürlü nutlu çuruma
uşşırıyordu. Onun adı yüreklerimizde
henüz tazeliğini kaybetmemiş ulu bir
çınar gibi dîmdik yaşıyor.

Bir gün bir Millî Eğitim müdürü;
arkadaşlar bütün Türkiye'de bir tamim
yaparak öğretmenleri Ankaranın Ulus
meydanında toptayalım ve büyük bir ka-
file halinde Mustafa Necatinin mezarına
yönelelim, Nereye giliyorsunuz diyen-
lere de, hiç maarifî diriltmeğe gidiyoruz
diyelim demişti.

Ölümünün üstünden bu kadar yıl
geçmesine rağmen halâ anılır ve söylenir.
Onun için ölümünde Millî Şef
şöyle demişti.

"Onun vekâlette çalışmalarını anlat-
mağa koyulmak zor ve beyhude bir
gayrettir. Mefkûre aşkı, çare bulmak
kabiliyetiyle, aşikâr neticeler emekleri-
nin ifade eridir. Sayısız ihtiyaçları sayılı
vaşitelerle doldurmak didinmesiyle son
üç senelik Maarif Vekâleti bize iftihar-
lar veren işler ve eserleriyle doludur.
O maarifte başı yüksekte, gözü yıldız-
lardan temiz ve çetiu ve müceddit gibi
çalıştı.

İnkilâpçıların ölürken kalanlardan ve
yeni yetişenlerden bir tek dileği vardır:
Cansız bileklerinde sallanan vazife bay-
rağının kavranıp daha yüksekte dalga-
landırılmasıdır.

Necati aziz Necati, dileğin yerine
getirilcektir."

O, inkilâp tarihimizin üstün bir si-
masıdır. Mesleki öğretmenliğe büyük
bir bağlaattı. Bu yüzden İsmet
Paşaya takdim ettiği üç müfettiş için
daha çok genç yaşta müfettiş olan bu
arkadaşların sonra ne olacaklarını sor-
ması üzerine, tereddütsüz, öğretmen,
bizim meslekte esas olan öğretmenlik-
tir. Paşam diyerek, öğretmenlik mesle-
ğinin ne kadar değişmez bir sıfat oldu-
ğunu belirtmiştir.

Büyük bir inanla açmıya çalıştığı
halk dersanelerini görmeden fani dünyaya
gözlerini kapayan Necati'nin ölümü, bütün
yurtta büyük bir acı uyandırmıştı. Bu
acı haber yayıldığı zaman ben de derin
bir acı duyarak bazı mısralar karala-
mıştım:

Bir güneş gibiydin ufukunda yurdun,
Neden bu hicranı yurda duyurdun
Ümütler karardı, benizler soldu.
Bin feryat birleşip, bir matem o'du.

Nur içinde yatsın, ona çok şeyler
borçluyuz.

(Sonu sayfa 13 de)

Halkevinde Necati günü :

Halk çocuğu Mustafa Necati

Onun halkçılığının en güzel misali Balıkesirde saltanat idare-
sine ve düşman istilâsına karşı açılan halk mücadelesine katıl-
ması ve onun apuletsiz, kılıçsız neferi olmuştur.

Cevdet Demiray

Sayın dinleyiciler;

1 Ocak 1929 da yani yeni yılın ilk
gününde memleket tam bir matem ha-
berile karşılaştı. Maarif vekili Mustafa
Necati ölmüş. O gün yeni harfleri mem-
leket ölçüsünde yayacak olan millet
mektepleri vatandaşlara kapılarını açı-
yordu. Ta-
lihsiz işe be-
kinki, millet
mekteplerini
bir an önce
açmak heye-
canla çırpı-
nan mefkûre-
ci maarif ve-
kili Mustafa
Necatinin ha-
yatı da o gün
kapanmıştı.
Mustafa Ne-
catinin ölü-
mü o gün bü-
tün yurtda derin bir matem havası yarattı.

Kuvayi milliyenin ilk günlerde ev-
lât muhabbeti ile onu bağrına basmış
olan Balıkesir bu matemle d-
rinden sarsıldı. O Necati ki; hayatının
en verimli devresine, ateşi inkilâpçılık
yolculuğuna bu şehirden attığı adımla
başlamıştı. Balıkesir; legal kuvvetlerine

saltanat idaresine karşı vatanseverlik bay-
rağını kaldırarak ayaklanmıştı. Bir avuç
eşlâdî İzmir'den akın eden düşmana
karşı cepheler kurmuş; İstik'âl amacı,
bayrak sevgisi, vatan heyecanı ile ilk
kurşunu atmıştı.

Mustafa Necati, Balıkesire, Balıkesir
lilerin işte bu
heyecanlı gün-
lerin arasında
katıldı. Aynı
emellerin aynı
ülkülerin insan-
ları bir birine
yaklaştırdığı
nin canlı bir mi-
sali de Mus-
tafa Necati-
nin Balıke-
sirliler ara-
sında bu, yer
alışıdır. En

yakın arkadaşları rahmetli maarifveki-
li Vasıf o buhranlı gün'erde İzmir'den
Balıkesire gelmişti. Yunan işgali üz-
erine İzmir'de on beş gün saklı kal-
dıktan sonra İstanbul'a geçmeğe muvaffak
olan Mustafa Necati, kısa bir zaman son-
ra dahiliye nazırı Âdî beyin müfettişi
olarak Balıkesire geldi. Bu müfettişlik
(Devamı 14 nü sayfa da).

Mustafa Necatinin üzerinde kuru bir etketten başka bir mana tasımiyordu. Mektep arkadaşı Vasıf, onu Balıkesirin kuvayı milliyeye heyeti merkeziyesini teşkil eden zevatla tanıştırdı. İki heyecanlı genç, Balıkesirlilerin sevgi ve kıymet dolu kucağında yer aldılar. Mustafa Necatiye heyeti merkeziyenin istihbaratında vazife verildi. Böylece Ferit paşa hükümeti dahiliye nazırının müfettişi Mustafa Necatinin hayatında, Türk milletinin tarihi ile birlikte yeni bir devlet yeni bir ufuk açıyordu.

Şimdiki muntaka komutanlığının bulunduğu binada çalışan heyeti merkeziye ve istihbarat dairesi muhakkak ki Necatinin en heyecanlı, en buhranlı günlerini yaşatan yer oldu. Genç Mustafa Necati Balıkesirli ülküdaşlarının yardımı ile, mahkeme azalığından çekilmiş Süleyman Sadi bey ile, şimdi Muğla valisi bulunan o zaman Şamlı nahiye müdürlüğünden istifasını vermek suretile avrılan İbrahim Ethem beyle birlikte avukatlığa başladı.

Avukatlık yazıhanesi de Anafartalar caddesindeki pastahane hargısında şimdi berber dükkânı olan yerdir. Fakat Mustafa Necati, avukatlıktan ziyade heyeti merkeziyedeki vatan vazifesile alakalıdır. Bütün meşguliyeti orada topluyor. O tarihte onu yakından tanıyanların önemli bir tek davayı üzerine alarak neticelendirdiğini hatırlamaları da genç hukukçunun avukatlığı ile ne dereceye kadar ilgilendiğini görürüz.

Çok geçmeden Mustafa Necati Vasıf'a birlikte "İzmirde doğru," adlı bir gazete çıkarmağa başladı. Necati, heyeti merkeziyenin naşiri efkârı olan bu gazetede yüksek vatan sevgisini ve istiklâl heyecanını ifade eden ateşli yazılar yazıyordu. Balıkesirliyle birlikte Bergama, Soma, Akhisar cephelerinde

çalışan Mustafa Necati genç yaşında birinci Büyük Millet Meclisine Saruhan mebusu seçilerek Ankaraya gitti.

1310 da İzmirde doğan Necati Darülfunun Hukuk fakültesi Hacı Hasan paşazade Halit beyin oğudur. İlk ve idadi tahsini İzmirde yaptı. 1330 da Darülfunun hukuk şubesinden mezun oldu. İzmirde dönüşünde avukatlığa başladı. Aynı zamanda kız muallim mektebinde muallimlik aldı. Daha sonra şark idadisi adındaki hususî mektebin müdürü oldu.

Umumî harpte İzmir Kasaba demiryolları idaresi hukuk müşaviri idi. İzmirin işgalinde bir gün evvel hayatı boyunca çok sevdiği arkadaşı Vasıf'a birlikte mezarlık başında halkı top' yarak heyecanlı bir nutuk söyledi. Ynnan işgali üzerine yukarıda da işaret ettiği. miz gibi İzmirde on beş gün saklı kalan Necati Yunanlıların sıkı takip ve araştırmasından kurtularak İstanbul'a kaçtı.

Balıkesirden Saruhan mebusu olarak ayrılan genç Mustafa Necati için istiklâl savaşı, o ölüm dirim günleri muhakkak ki en büyük mektep oldu. İnkilâbın yapıcı adamı istiklâl mücadelesinin örsünde keskin bir kılıç haline geldi. Bir kılıç ki, daima yapıcı, başarıcı ve yaratıcı oldu.

Onun taptaze iken sönen hayatına bir göz atarsak hayretten, duraklamadan kendimizi alamaz ve Necati meğer ne kadar az yaşamış diye bir kat daha elem duyar ve bu kadar hayata bu kadar büyük işleri nasıl sığdırabilmiş diye içimizde o büyük adamlara duyduğumuz hayranlığı duyarız.

Balıkesirdeyken Mustafa Necati 25 yaşında idi. Pek az sonra mebus oldu.

(Sonu sayfa 14 de)

Mustafa Necati'yi Anarken

Yazan: Hıfzırahman Reşit Öymen

Her yeni yılın sabahında Cebeci sirtlarına doğrulanlar, bu defa onu, nemli toprağın yüzünü süsleyen beyaz güllerin ortasında, sağına ve soluna aldığı Vasıf Çınar ve Reşit Galip gibi iki inkılâp arkadaşını bir arada Ankara'nın Yeni mezarlığında buluşmuş gördüler.

Büyük bir inkılâp yılının daha ilk ilk gününde toprağa verdığımız Necati'yi, kuruluşu ve yükselişi uğruna o kadar emek verdiği Gazi Terbiye Enstitüsünün vefatı öğrencileri, mezarının başı ucunda eğilmiş dostları ve yakınları sevgi ve saygıyla anarken, Cumhuriyet Maarifinin genç yaşında iş başına çağırıldığı bu kahraman hak çocuğunun hizmet yılları birbiri ardından yükselen başarılarını da takdir ve şükran duyguları içinde bir daha yaşamış oldular.

Hiç kimse, tabutunun önünde "acılarımızın hududu ne kadar genişler," diyen İnönü kadar onun acısını duymadı ve bize duyuramadı ve yine hiç kimse "Aziz Necati, bize devrolan vazife bayrağını ellerinizde dalgalandırıyoruz," diyerek onun gibi bizi teselli edemedi.

Mustafa Necati, Yeni Türkiye'nin maarif meselelerine genişliğine, derinliğine el koyan vekillerinden biri ve bu vasfı ile muhakkak ki her zaman için birincisi idi.

Yeni Türkiye Maarifinin temelini kuran ve büyük bir istikbalî dolduran sayısız esnâf-ı aralarında "ilk öğretim" dâvasına, her yıl yetiştirmek üzere başladığı üçer binlik öğretmen kadrosu ile ilk defa hız veren o olmuştu. Siyâhi yıl-

ların hareketi içinde ayaklarında yüzbinlerce Türk çocuğu sıralanacak olan bu öğretmen kafilesini ve ilkokul seferberliğini, Büyük Millet Meclisi kürsüsünden ilân ettiği zaman, hayrete ve şüpheye düşenlerin sayısı az değildi. Fakat Necati, pânını o kadar kısa bir zamanda gerçekleştirmeye koyulmuştu ki, eldeki kadrolar ve okul binaları, bu canlı neslin akışına yol veremez oldu. Bu Yeni Türkiye için sadece bir sayı çokluğu değil, maziye tasfiye eden ve istikbalî kucaklayan bir öğretmen ordusu idi. O derecede ki, köy enstitülerine kadar uzanan bir yol üzerinde bile bu neslin eğitimci öncülerini ve kaybolmıyacak izlerini göüyorduk.

Necatinin hızına dayanamıyarak dalaralan kadrolar, Cumhuriyetin ikinci on yılında hangi bütçeden olursa olsun memleketin bütün sathına yayılacak kadar genişleme emrini aldı ve Milî Mücadeleyi takibeden yıllarda olduğu gibi bu defa dünyayı ateşe salan İkinci Cihan harbinin araya girmesine bakmadan okulsuz ve öğretmensiz kalan köylerin doldurulması seferberliği baş'adı.

"Bugün bir köy mektebinde heceliyen Türk çocuğunda yarının kudretli devlet işçisini aramıyanlar Cumhuriyetçi olamazlar," diyen İnönü'nün bu ışıretini yerine getirmek için genç Necati ömrünün yetmiyeceğini sanki de hisseden bir sezikle ve fakat dâvanın gerçekleşeceğine inanan bir insan ruhunun bahtiyarlığı içinde ölümünden altı ay önce Millet Meclisi huzurunda konuşurken sözlerini şöyle (Devamı 9 ci sayfada)

Mustafa Necatinin Mezarında

[*] Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü'nün 2 Ocak 1929 da Başvekil ve Necatiyi seven bir dost sıfatıyla merhumun mezarı başında irat buyurdıkları nutuk.

Necati'nin ölümünde derin acılarımı- zı söyleyeceğimi hiç düşünmezdim. Uzun mes'uliyet, mefkûre arkadaşlığının, mem- leketin temiz ve yiğit bir evlâdına kar- şı, bağladığı sevgi ve saygı duyguları bu yaman ve çetin vaziyeti bana, ölü- de sâpılmaz bir vazife yaptı.

İzmir çocuğu Necati yüksek tahsili- ni bitirdikten sonra engin ruhunun he- veslerini muallim mesleğinin özünden başkasını düşünen hayatına sarmıştı. Değerli ve muvaffakiyetli mektep mü- dürliğünde vicedanının zevklerini tadar- ken büyük vatan felâketi, insafsız sar- sıntıları ile, vatan sevenlerin içinde o- nun da başına çöktü.

Necati'yi, bir varını düşünmeden bir gün geç kalmadan, yiğit derneğinde at oynatan kahraman şetaretiyle, cephe- de görüyoruz. Bununla onun siyasî hayatı da başlamış oluyordu Bu başlangıç, be- liren halk idaresinin ve inkılâbın engin ufuklarına taze, pürüzsüz, canlı bir do- ğuş değil miydi?

İzmir me'b'usu Necati beyi birinci Büyük Millet Meclisinin kürsüsünde ya- ralı vatanseverinin fedakârlık - yuva - hasret feryat - larını öterken dinliyo- ruz. Sınırların mütemadiyen ezgin, fi- kirlerin türlü tesirlerle karışık o'duğu o günlerde Necati'yi bir gün şaşkıyan sadakat, doğru ve açık görüşle, daima, Büyük Gazinin izinde buluyoruz.

Büyük zaferden sonra başlayan na- zik ve şaşırtıcı devirde Necati bey sulh, inkışaf ve inkılâp hayatının; yorulmak bıkmak istemiyen gereklerine berrak özünü teslim etti. Yüksek kabiliyetleri onu sür'atle Büyük Millet Meclisinin ic-

ra vekâletine çıkardı. Onu çok tanın- mış ve sevmiş olan acil, mahzun arka- daşları onunla mes'uliyet ortaklığı et- mekten bahtiyar olduk.

Onun vekâlette çalışmalarını anlat- mağa koyulmak vezor beyhude bir gay- rettir. Mefkûre aşkı, çare bulmak ka- biliyetile, aşikâr neticeler emeklerinin ifadeleridir. Sayısız ihtiyaçları sayılı va- sıtalarla doyurmak didinmesiyle geçen son üç senelik maarif vekâleti bize if- tiharlar veren işler ve eserlerle dolu- dur. O maarifte, başı yüksekte, gözü yudızlarda temiz ve çetin bir müced- dit gibi çalıştı. Ağır pahada arkadaşlar- dan samimî çalışma çevresi vücuda ge- tirmek onun hususiyetlerindendir.

Devlet yetişmiş bir adamını, Büyük Meclis değerli ve muvaffak bir azasını ve vekilini, maarifimiz, talim ve terbi- yemiz tecrübe i bir mütehasssını, fir- kamız yerine konmaz bir mefkûrecisini halkçılığımız bu dünyanın hiç bir yal- dızı ile pas tutmıyan bir cevherini, o- nun temasına her girmiş olan, yürek ten sevmesini bilir vefalı bir dostunu kaybetti. Acılarımızın hudutları ne ka- dar geniştir!

Necati'nin, hiç bir kırılı benek taşı- mıyan varlığını, bir azdan, toprağa ve- receğiz. Onun hatıraları artık mefkûre ci, mihiyetçi, cümhuriyetçilerin haf za- sında kutsî duygularla yaş yacaktır. İnsanlara manevî ve mefkûrevî varlık dışındaki şeylerin boş uğunu hatırlatan bu muazzam anda, geleceğe dair düşündük- lerimizi bir daha söylemeği, hayat va- zifemize sadakat, mefkûre arkadaşımı- za hürmet saydım.

Cumhuriyet evlâtlarının vazifeleri bu vatanın, ehan vatani içinde, passız bir çelik, medeniyetin umranı ve nimet- leriyle bezanmış bir bahçe, imin fen- nin, kültürün yüksek mazhariyetleri- ne ermiş vatandaşlar yuvası o'ması için çalışmak, uğraşmak, mücadele et- mektir. Bu yolda hiç bir müşkü tanı- mıyoruz Bu uğurda hiç bir emeği, hiç bir hayatı, hatta baharına doymadan sönse, yine çok görmüyoruz. Bilhassa milleti cehaletten kurtarmak Türk harf- leriyle yeni bir nur ve kültür hayatına girmek azim ve kararında sanimiyetimiz, ısrarımız ve sarplığımız sarsılmaz bir halledir.

İnkılâpçıların ötürken kalanlardan ve yeni yetişenlerden bir tek di eği var- dır: Cansız bileklerinde sallanan va- zife bayrağının kavranıp daha yüksek te dalgalandırılmasıdır.

Necati, aziz Necati; dileğin yerine getirilecektir!

Necatiyi anarken

(Baştarafı 7 inci sayfada)

bitiriyordu: "Bir gün herhangi bir Maarif Ve- kili mecburî tahsil çağında bulunan çocukları- mızın hepsini okutmakta olduğunu ve her köyde mektep ve muallim bulunduğunu söylemek bahtiyarlığına kavuşursa, o zaman cumhuriyet, ilk tahsilde çizmiş olduğu hedefine varmış olacaktır. Bu bahtiyar halefimi, şimdiden ben gözleri- min karşısında onu görüyorum. Onun meserretli ve mesut halini müşahade ediyorum." (1)

Necati; tahakkuku her gün tiraz da- ha yaklaşan bu mesut vatan rüyasının yakıcı ateşleri içinde ve fakat kendisin- den daha talihli saydığı halefimde um- duğu bahtiyarlığı da yaşayarak bu dün- yaya veda etti. Yüklendiği hizmetin ol-

gunlaşan meyvelerini kıskanan vakitsiz bir ölümün yürekleri dağılıyan bu dar- besini karşısında o kadar ağır işlerine rağmen Şefinin ve Başbakanının kı- sa bir müddet için dahi olsa Maarif Ve- killiğini asaleten deruhte etmesi, Neca- tinin ölümünden sonra da erdiği en bü- yük mazhariyetlerden biri olmuştu.

Ne yazık ki, onun bu suurunun, Millî Mücadelenin ateşinden ve şefleri- nin rehberliğinden aldığı bu idealizmini ve dinamizmini gereği gibi göremiyen bazı pedagoglarımız, günlük yazılarında ve sözlerinde ortaya attıkları bazı hü- kümlerle Cumhuriyet Maariflerinin bü- tünlülüğüne ve köklerine nüfus etmemiş olmaktan başka bir şey önümüze koy- muş oluyorlar.

Millî mücadele günlerinin heyecanı- nı besleyen kahramanlarımızın konuş- malarını ve maarifçilere söylediklerine içlerine sindire sindire okumayanların bu konuşmalarla baş başa giden hare- ketleri görememiş, bu eğitim gerçeğin- deki devam ve bütünük unsurunu far- kedememiş olmalarını davaya ruhu ile ve kökünden sarılan bir ölünün hatıra- sını incitmemek için burada bırakıyo- ruz

Necati; şerefli Cumhuriyet tarihinin ve Millî Eğitim çalışmalarımızın pas tut- mıyan bir değeri olarak her zaman ya- şamakta ve gönülleri doldurmakta de- vam edecektir.

H. R. Ö

Necatin'nin 1928 yılı Maarif bütçesi nutkundan.

Hatırat;

Mustafa Necati'den:

«İstiklâl Mücadelesi Hatıratları» ndan:

— Kastamanu, 1347 (1921) —

[Gerek İstiklâl Mücadelesi zamanlarında memlekete, gerek Vekilliği zamanında maarife güzide hizmetlerde bulunan rahmetli Necati'nin "Hayat," mecmuasında intişar eden bu kıymetli yazılarından buraya iki tanesini alıyoruz. Bunlarda o istiklâl mücadelesi harikası yapan Türk halkının ve Türk köylüsünün ruh büyüklüğü görülür. Türk romancısı Necati'nin çok seâhiyetle anladığı Türk köylüsünü bu gözle görürse asıl realiteye varmış olacaktır. Bu yazılar ruhu heyecanla dolu olan Necati'nin aynı zamanda nasıl temiz, akıcı, yirmi yıl evvel yazılmalarına rağmen nasıl sade bir kalem sahibi olduğunu da gösteriyor.]

Mütevazî Kahraman

Uzun ve gölgesiz yollardan inkıtasız bir bakışla harp meydanlarına inen mübarek kafilelere her zaman rastgeliydim; levha hiç değişmezdi: Zayıf öküzlerin çektiği cephane yüklü arabalar ve bunların başlarında yanık yüzlü, çöpak ayaklı kadınlar, ihtiyarlar ve hattâ çocuklar... Çok defa yolun kenarına çekilir, onların geçişini gözlerim yaşararak seyrederek, kağınların gıcırtilarını ilâhî bir musiki gibi dinlerdim. Yalnız cephe de dövüşenler değil, bunlar da takdise lâyık birer kahramandı.

Bir yaz günü... Türk milletinin Sakarya kıyılarından heyecan içinde zafer müjdesi beklediği günlerden biri.. Öğle güneşinin bunaltıcı sıcaklığı içinde cep-

heye doğru ağır ağır ilerliyen bu kafilelerden birile karşılaştım. Selâm verip geçecektim; fakat birden nazarlarım dört sandık yüklü hayvanla kafileye karışmış bir gencin üzerinde tevakkuf etti: Bu gurbüz, geniş göğüslü, yağız yüzlü gencin bir ayağı tahtadandı; bu, bir gazi idi.. Yanına yaklaştım. Kendisile görüşmeğe başladım; ayağının birini Çanakkale'de bir hücum esnasında bir mermi alıp götürmüş, hastanede tedavi edildikten sonra köyüne dönmüş, tarlasında çalı çıngırak başlamış. Sonra millet harbi başlayınca tek bacağıyla arkadaşlarının arasına karışmadığına yeminmiş, hiç olmazsa cephane taşıyarak hizmet etmek için şehre inmiş, tek hayvanına dört sandık yüklemiş ve işte dört günden beri de yol yürüyorlarmış.. Cephe hede bulunamadığına, arkadaşları, e omuz omuza muharebe edemediğine müteessir olduğu, gönüllü olarak deruhde ettiği bu hizmette bir teselli aradığı pek belli idi. Saf ve vakur bir eda ile:

— Bey!.. diyordu Sakatım; muharebe gidemedim. O iki kat kâfir milletten kendim olmazsa götürdüğüm güller bari intikam alsın!

Onu incitmeyecek kelimeler seçmeğe dikkat ederek bu yorucu işi başka bir kardeşin deruhde etmesini teklif ettim. Birdenbire başını kaldırdı. Gözleri me dikilen gözleri kıvılcımlandı ve:

— Düşman denize dökülene kadar benim ahdim budur bey!.. dedi

Bana öyle geldi ki, Anadolu bu a-

lül gazinin kısa fakat mâna dolu sözlerle son ve kat'i kararını söylüyor. O zaman ruhumun ter ü taze bir ümit ve muvaffakiyet havasile dolduğunu hissettim. Derin bir muhabbetle asıl ruhlu mert Türk çocuğunun arkasını sıvadm Heyecandan titreyen bir sesle: «Yolunuz açık olsun kardeş!..» dedim.

Aradan seneler geçti; bittabi onu bir daha göremedim. Ahdi yerine geldikten düşman denize döküldükten sonra o da şüphesiz Anadolu'nun diğer mütevazî kahramanları gibi köyüne çekilmiştir. Vazifesini yapmaktan mütevellit bir ruh istirahatı ile yuvasında samimî bir aile hayatı geçirmektedir. Fakat ben onu unutmadım. Ne zaman İstiklâl mücadelesine ait hatıralarımı yoklasam yağız çehresi, geniş arslan göğsü, tahtadan ayağı ile onun hayali gözümde canlanır ve "Düşman denize dökülene kadar!.. Ahdim budur!..", diyen erkek sesini işitir gibi olurum.

«Anadolu Köylüsü» nden:

İhtiyarlardan, çocuklardan başka erkekleri az olan beş haneli köylerden beş yüz evlilerine kadar Anadolu'nun birçok yerlerini gördüm. Yeşil ağaçların altında beş on toprak kümesinden, güzel bir ırmağın kenarında oldukça düzgün beş on kulübeden, bazan geniş ovaların içinde dağılmış oldukça kalabalık köylerden geçmiyenler, onların yoğurtlu çorbasından, mayasız hamurun dan yapılmış ekmeklerinden yemiyenler eli değnekli ihtiyarların, türkü çağıran çocukların, süt sağan genç kızlarla tarhana yoğuran ihtiyar anaların ruhlarında ne kadar gizli bir fazilet cevheri olduğunu anlıyamazlarsa çok mu? Ana-

dolu'da köylüler, göründüklerinden bambaşka bir benlik sahibidirler..

Gözleri çukurlaşmış ihtiyarlar vardır ki, uzağı görürler; hususî ifadeleriyle yaşamakta olduğumuz günlerin felsefesini anlatan bu ihtiyarların tavırlarındaki kahramanlık, ifadelerindeki büyüklük ve yükseklik görülmekten ziyade hissedilemeye layıktır. Kalın sigaralarını derinden derine çektikten ve rahmetli kumandanlarını duâlarla andıktan sonra girdikleri muharebeleri ateşli ateşli anlattıklarını gördükçe zanneder. siniz ki bunlar, birer ayaklarını hayatın köprüsünden öteye atmış seksenlik adamlar değildir. Zannedersiniz ki ruh arın a, gençlik erindeki muharebelerde gösterdikleri yiğitliklerin alevi gâfâ tutuşuyor.

İkide bir:

— Bizim çocuklar şimdi ferahlı ferahlı gittiler.., Rabbim çabuk dönmek nasip etsin!.

Diye samimiyetle ne istediklerini bildirirlerdi. T. miz ruhlarının bütün mâ-nalarını mu'ciz bir âyet gibi sade iki kelime taşır; her geçen yolcuya geniş ve munis ruhlarla âşine çıkararak muharebede olan oğullarından haber sorarlar; Mehmetçik'lerinin ş-hit haberini taşıyan kağıtçıkarını mutena bir muska gibi tâ göğ-ünden çıkarıp titrek elleri-bir daha okutup ağlamak için uzattıkları ve evlâtlarının nerelerde şehid olduklarını öyle bir şevk ile anlattıkları olur ki, bu ihtiyarların ne kuvvetli ve dinç bir kabbe, ne yüksek ve inâhî bir tevekküle malik oldukları derhal anlaşılır.

Anadolu'nun her köyüne üç beş evlâdının ölüsüne kalbi mezar olan bir (Sonu sayfa 13 de)

Millî Tarihimiz ve inkilâbımız

Seyfi Alpan
Lise Öğretmeni

Türk tarihini tetkik edersek, Türk milletinin dünya yüzünde insanların mevcut olduğundanberi en asil, en medenî, çok yüksek zekâ ve kabiliyette, yaratıcı ve yapıcı ruha malik bir millet olduğunu anlarız.

Türk tarihi, Türk milletinin askerlikte, idarede, siyasette, ilimde, fende, edebiyatta, resim, müzik, mimarlık, heykeltıraşlıkta.. Eşsiz bir istidada malik, istiklâl ve hürriyeti için her an canını feda etmeğe hazır bir millet olduğunu gösterir.

Şan ve şerefle harikali menkibelerle dolu olan bütün dünyaya

medeniyet ışıklarını ve feyizlerini saçan özbenliğimizi gösteren millî tarihimiz, Osman'ı saltanatı zamanında yalnız inkâr değil, aynı zamanda değiştiriliyordu. Türk millî tarihini Osman oğullarından başlatmak adet olmuştu Böyle telkinlerle Türklüğün ve Osmanogulları sü'alesine bağlı kalacağı zannolunuyordu. Meşrutiyet devrinde de Türk tarihi okul kitapları içinde hakiki yerini alamamıştı.

Büyük önder Atatürk'ün irşadı ve

feyizli direktifleri üzerine 1929 yılında başlıyan çalışma sonucunda okullarımızda millî tarih ve yurt bilgisi hakiki mana ve delâletleriyle okutulmağa başlamıştır. Ebedî Şef Atatürk'ün direktifleriyle kurulan "Türk tarih tetkik cemiyeti", millî tarihimizin hakikî hüviyetini meydana çıkarmak için çalışmaktadır.

Millî tarihimizin, millî ruh ve şuurumuzun uyanışında ve canlanışında tesiri çok büyüktür. Türk dil inkilâbımızla, kültür inkilâbında en önem'li dönüm meydana getirilmiştir. Tarih ve dil inkilâbımızla feyizli dehanın ortaya koyduğu ilmî hakikat-

ler manevyatımızda inkilâp yaptı. Bize tarihimizin ve dilimizin enginliğini, zenginliğini ve medeniyet tarihindeki yüksek mevki gösterdi.

Memleketimizde bulunan kuvvetli bir askerlik hareketleri bu inkilâbın kazanılmasının en büyük sebeplerindendir.

İstiklâl zaferimiz, inkilâbımızı sağlamıştır.

Türk inkilâbı, millî, siyasî, sosyal (içtimai), ekonomik kültürel yaşayışın derinliklerinde, bütün dünya üzerinde

POSTACI

Çantandan bana da bir mektup uzat.
Ziyan yok her satır ıstırap olsun,
Her cümle sonunda gözlerim dölsün.
Beni de sevindir, beni de ağlat!..

..

Hatıka tülüne bürünmüş mektup,
Nâzlı bir dudağa sürünmüş mektup
Bugün de gelmedi, nerde Postacı?
Bu uzun intizar haeretten acı

Balıkesir : M. Kemâl Ertan

tesirler yapmış büyük bir inkilâptır. Bu inkilâbımız halkın ihtiyacından doğmaktadır.

Türk inkilâbının hakim prensipi, millete refah vermektir. başka milletlerin insanlık topluluğu içinde en yüksek mertebeye çıkmasını gaye edinmektedir. Şu halde millî tarihimizde istiklâl harbi böyle bir idealizmin eseridir.

Büyük Türk inkilâbının meydana gelmesi, millî tarihimizin yazıldığı üzere Türk milletinin en yüksek olgunlaşmış insan zümresine mensup olduğunu ispat eder.

İnkilâp ve istiklâlimizi bütün mevcudiyetimizle yaşatacak, yarının çocuklarına parlak olarak teslim edeceğiz

Seyfi ALPAN

Necatiden yazılar

(10 cu sayfadan devam)

kaç ihtiyar vardır.. Torunlarını yetiştirmek için köşe minderinde oturup biraz çubuğunu tütürecekken saban başında övündüğünü eline alan bu ihtiyar-müstesna hasletlerin birer nim ilâh gibi timsalidirler.

Köy hayatı, şehir hayatından bambaşkadır. Şehirli için gök ağlıyor denilen yağmurlu hava köy için bayramdır; şehirli için gözlerini kamaştırıp beyaz ciltlerini yakan sıcak güneş köylülerin çekresini okşar, ekinlerini yetiştirir. Köy kadın şefkat ve saffet kanatlı bir melektir; inek eri sağıp çobana kattıktan sonra ya yününü eğirmeğe yahut çocuğunu emzirmeğe koşar. Ondan sonra kocasını selâmetleyip komşu kadınların toplanacağı çardağa ödneler. O çardakta genç kızların, mütehasir anaların gonca dulaklarından dökülen yanık manilerin ruhlarda bıraktı-

ğı hazin ve engin bir tesir acaba hangisatır salonda, hangi musiki parçası yahut şiir kıtası okurken duyulabilir? Bazen oğullarını kendisinde daha kadim bir tesahüple bağrına basmak için çağırın vatan bunlara da lüzum görür; o zaman o da cephaneye yüklü keğenilerini dermansız bir hasta inişisine benzigarip gıcırıltıları arkasından yanık ninnilerle, gurupların seyyal ateşi'ne tepeleri eğilen dağlardan, ovalara derelere inerek, derelerden, ovalardan dağlara tırmanarak menzillere cephaneye erzak götürür er..

İnkilâpçı Necati

— Baştarafı 4 cü sayfada —

Gençlik de, vatan da merbuttu sana.
Ağladık milletçe yandık acına.

Millî eğitim ailesinin bu büyük ve unutulmaz evlâdı hakkında ne söylesem ve ne yassam azdır. Sözlerimi o gün büyük ıstırabımıza tercüman olan Faruk Nafiz Çamlıbel'in şu güzel şiiriyle bitiriyorum:

— El idi ekber eyledi, biz matem eyledik,
Nasıl sel olmasın halkın göz yaşı,
Kara bir çevredir bulutlar aya:
Dağlara yaslansın Efemin başı
Ayağı değerdi hemen ovaya
O ne koç yığitti gören vurulur.
Karşılık gelirdi gökten o sese
Derdim ki, önünde diz üstü bulur,
Efem azraili bir göğüslese
Yosmalar kucağı gererken yeri
Konuştu mezarda oğulla nine
Kim derdi sonunda cerrah neşteri
Gececek bir kanlı bıçak yerine
Bir çınar yıkıldı geçti fırtına
Uzun bir uğultu kaldı geriye
Ona oğlum diye yandı her ana
Yigitler yas tuttu kardeşim diye
Yeridir kızıl kor kesilse güller
Tan yeri kan tütse buhurdan gibi
Efemi toprağa salan gönüller
Yanıyor tutuşmuş bir orman gibi

RÜYAM

Geceleri buluşurduk. Akşamı emmiş bir sünger yumuşaklığıyla kollarımda küçüldü.

Koyu şirin, açık gönül üydü.

Çok zamanlar uçardık.

Sabah olmasaydı düşmansız yaşıyacaklık.

Onunla gece buluşur, gece düğüm-lenirdik.

Hamit Salih Asyalı

Halkın çocuğu

(Baştarafı 5 inci sayfada)

Türk ordusu; Ankaraya doğru zorlayan düşman kuvvetlerini durdurmağa, dağıtmağa çalışırken Karadeniz kıyılarında Rum çetelerini imha için uğraştı. Türk ordusu İzmirden girmeden Pontus hayalini sildi, süpürdü.

Zaferden sonra da hususî hayatı in kilâp yolunda koşmakla geçti. 1339 da yani 29 yaşında imar ve iskân vekâletine bir yıl sonra 1340 da adliye vekâletine, 33 yaşında da maarif vekâletine getirdi. Ve genç yaşta çok koşmak tan yorulmuş gibi 36 yaşında iken çok sevdiği muallimler kütlesinin kucağında can verdi.

Dikkat edilince Necati, Cumhuriyet hükûmetinin kuruluşunda en güç, en çetin işlere baş olmuştur. İstiklâl mahkemeleri reisliği böyledir. İmar, iskân adliye, maarif vekilleri böyledir. Düzelmeye, yenilenmeye ve üzerinde önemle durulmağa lâyık ne iş varsa Necati ya-

pacı elini oraya uzatmıştır. O işi bitirdikten, teşkilâtını kurduktan sonra başka işlere geçmiştir.

Necati kimdi?

O, Kuvayi milliyenin at na atlattığı, da olduğu kadar Büyük Millet Meclisi kürsüsünde vekâlet sandalyesinde de halk çocuğu idi. Halkçılığının engin görünüşünü duyusunu her işte her vesile ile gösterdi. Halkçılığının en güzel ve ölçmez misali: Balıkesirde sa tanat idaresine ve düşman istilâsına karşı açılan halk mücadelesine katılması ve onun apuletsiz, kırsız neferi oluşudur.

Necati gerçek iş adamını yapmaya ve başarmadan alakoyacak olan her türlü kayıtları, kırtasiyeciliği yenmesini bilen bir zekâyâ sahipti.

Mesela dört yüz bin muhacirin iskân vazifesini cesaretle üzerine aldı. Bir gün Mudanya önüne üç bin muhacir gelmişti. Şiddetli fırtına vapuru ya naştırmadığından muhacirleri yerlerine göndermek imkânsız görünüyordu. Vazifelilerin hiç bir tetbir almadıkları sırada o, iki gün te'graf başında kalarak lâzım gelen emirleri verdi. Türk muhacirlerinin yerleştiği haberini almadan yatağına girmed.

Necati büyük hadiseler arasında yetişt. Güler yüzle hâdiselere hakim olmasını bildi. Yarı ciddi, yarı şaka ortaya attığı meseleleri sistemli, programı bir şekilde neticelendirmedi, etrafındakileri işe sevk etmede kendine hâs bir hususiyeti vardı.

Necati gençliğe büyük güven ve sevgi taşıyordu. Etrafına taşkın bir gençlik kütlesini toplamak en büyük hazzı idi. Gençlere baş olur, onlara neşe ve hayat dağıtır, herbirile ayrı ayrı konu-

SARI

Sevda, bir harman sonu geldi bana
Gülüşleri başak başak sarı,
Alâymisema gerildi göklere,
Hülyaları kuşak kuşak sarı,

* *

Sarı bir şala bürünmüş ufuklar,
Güz kırlarda çiğdem çiğdem sarı
Sarı bir zambak gibi çocuklar,
Baharla dolduruyor aynaları,

* *

Sarı bir mevsime açık penceren,
Yüzünde naz boyu bir dilek sarı
Yapraklara güzün rengi dolmada,
Gözlerinde rüyan tel tel sarı

* *

Gel başak gülüşüm bana yakın gel,
Unut birlikte çektiğimiz acıları,
Gümüş kanatlarda yıldızlara
Altın bir kadehe dök bulutları

Arif Hikmet Par

asla unutmıyacaktır

Ölüm yıldönümünde aziz Necatiye yüreklerimizden seslenelim:

Necati, Kuvayi milliyeci ruhunun ilk huzunu aldığı bu şehirde canlı, taptaze yaşıyorsa. Sevdığın gençlik aramızdadır. Senin heyecanı, senin arzulanışı, senin yapıcılığını ve üküculüğünü genç ihtiyar, kadın erkek içimizde duy-makla teselli buluyoruz. Sen, her Balıkesirli'nin ka binde yükselen bir abidesin aziz Necati..

Cevdet Demiray

gur, dertlerini, istek'lerini dinler, bunları halletmekten sonsuz haz duyardı.

Her vakit zevkle heyecanla "Gençleri yetiştirdik, inki abın zaferi biri on onu yüz yapmaktadır..", derdi.

Necatide herkesi büyüleyen tılsımlı bir hal vardı. Bunun sırrı, Necatinin açık kalpli, samimi, cana yakın oluşu idi. Harkese, her zaman dilinden düşürmediği Arkadaşlar sözüyle hitap ederdi. Arkadaşlar kelimesi Necatide muhakkak ki en derin manasını alan bir kelime idi.

Necati, daima yapıcı ve ham'eci ile-ri görüşü olmak vasfını taşıdı. Başardığı ve iyi neticeye ulaştığı zaman büyük memnuniyetlerle güler, kendisinin veya yanındakinin dizine şiddetli bir el hareketi ile vurur ve sonra kendine güvenen bir adamın ince zekâsile şöyle şakalaşır: Napacağız bu işleri?

İşte 1 ocak 1929 yılının salı günü genç yaşta kaybettiğimiz bu ateşli halk çocuğu idi. Millet mektep'eri kap'arını açarken Ankara sıhhat yurdunun küçük bir odasında kapanan hayat Necatinindi. 2 ocak çarşamba günü yani bugün hicrî kılklar arasında toprağa bırakılan Necati, muhakkak ki Türk inkilâbının en vefakâr, en heyecanlı işçilerinden biriydi.

Ölümünün bu yıl dönümünde şu toplantımıza Balıkesirimizin sevgi ve saygısını bir kere daha açıklamakla vicdan huzuru duyuyoruz. Hayatta iken Balıkesire müstesna bir sevgi taşıdığını da söyleyen Necatinin sevgisine böylece yüreklerimizden gelen samimi duygularla mukabele ediyoruz.

Necati, bu şehre bağlılığının canlı bir ifadesi bir abidesi olarak Eğitim enstitüsünü, o, güzel yapıyı armağan etmiştir. Bu kadir bilirliliğini Balıkesir

AKTUALİTE

Merhum Mustafa Necatinin 18 inci ölüm yıl dönümüne raslayan 2-1-947 perşembe günü büyük maarifçi geniş bir programla anılmıştır. Törene İstiklâl marşı ile başlanmış, bunu saygı susması takip etmiş ve bundan sonra kürsüye gelen Cevdet Demiray Necatinin milli eğitime olan hizmetini bir konuşmayla belirtmiştir. Gençler tarafından şiirler okunmuş ve müteakiben vali muavini Nami Ünal'ın heyecanlı bir konuşması ile törene son verilmiştir.

Okul ve aile arasındaki uçurumu kapatmak ve bu iki eğitim ocağını bir birine yaklaştırmak gayesiyle çok hayırlı bir teşebbüs olarak ortaya atılan «okul ve aile birlikleri» nin kurulması işine şehrimizde de büyük önem verilmiş ve 5-1-946 günü halk-evimizde öğrenci velileri ve öğretmenlerin katılmasiyle bir toplantı yapılmış ve okulla aile arasındaki meseleler üzerinde tartışmalı konuşmalar yapılmıştır.

C. H. P. İl idare kurulunun 16-1-947 tarihinde yaptığı toplantıda Halkevi başkanlığına oy birliği ile Orta ticaret okulu müdür yardımcısı ve türkçe öğretmeni Vehbi Evinç getirilmiştir. Vehbi Evinç, bundan önce Adana ticaret lisesinde vazife görürken çalışkanlığı ve müteşebbis karekteriyle çevrenin bütün dikkatini üzerine çekmiş ve yıllarca kütüphane ve yayın komitesi başkanlığında faal bir unsur olmuştur. Ayrıca daima birinci sınıf bir dergi sayılan «Görüşler», i başarıyla idare etmiş, kıymetli bir öğretmen arkadaşımızdır. Kendisine yeni ödevinde de başarılar diler, çalışmalarının evimiz için hayırlı olmasını dileriz.

(Kaynak) Gelecek sayısından itibaren yeni seri halinde birçok yeniliklerle çıkıyor. Sanatın gerçek bir kaynağı olacak bu dergiyi bayilerden arayınız.

Gelecek sayılardan bazı imzalar

Hasan Basri Çantay
Şahap Nazmi Coşkunlar
Arif Nihat Asya
İbrahim Zeki Burdurlu
Hamit Salih Asyalı
Vehbi Evinç
Arif Hikmet Par
Şükrü Enis Regü
İ. Hakkı Akay
Mustafa Salman
Seyfi Alpan
Hikmet Parla
Eyup Hamdi Akman
Kadri Çetin
Sırrı Özbay

HALKEVLERİ

DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Halkevinin adı	Derginin adı
Adana	Çukurova	Isparta	Un
Afyon	Taşpınar	İzmir	Fikirler
Amasya	Yeşilirmak	Kars	Doğuş
Antalya	Türk Akdeniz	Konya	Konya
Bafra	Altıntoprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Bursa	Uludağ	Merzifon	Taşan
Burdur	Ülker	Milas	Yeni Milas
Artvin	Çoruh	Muğla	Muğla
Denizli	İnanç	Niğde	Al
Diyarbakır	Karacadağ	Niksar	Ulke
Elâzığ	Altan	Trabzon	İnan
Eminönü	Yeni Türk	Samsun	19 Ma
Eminönü	Halkbilgisi ha.	Sinop	Dıran
Kayseri	Erciyaş	Sivas	Orta Yayla
Eskişehir	Halkevi	Yozgat	Bozok
Giresun	Aksu	Zonguldak	Karaelmas

Sahibi: T. F. Silay

Nesriyatı fiilen idare eden Cevdet Demiray

Fi: 20 Kr